

TIEDÄ JA TOIMI

Hyvinvointikertomus kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilaa

Hyvinvointikertomus kokoaa tiedon kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta ja esitetään tavoitteita päätöksenteolle.

Hyvinvointikertomus on osa strategiatyötä

Hyvinvointikertomus valmistellaan hyvinvointipolitiikan suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineeksi. Hyvinvointikertomus on tiiviisti ja helposti ymmärrettävään muotoon kirjoitettu kuvaus johtopäätöksineen

- kunnan / alueen toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta
- väestön terveydestä ja hyvinvoinnista
- terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden muutoksista
- palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin
- ehkäisevän työn kustannuksista ja mahdollisista vaikutuksista.

Hyvinvointikertomuksessa kuvataan kuntalaisten hyvinvointitarpeita ja arvioidaan toteutuneen toiminnan ja käytettävissä olevien resurssien suhdetta tarpeisiin. Kertomus tiivistää tulkinnan kunnan ja kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin vahvuuksista ja niitä uhkaavista tekijöistä. Kertomuksessa esitetään analyysin pohjalta johtopäätökset poliittisen päätöksenteon tueksi.

Hyvinvointikertomus on hyvinvointijohtamisen työväline. Kertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Hyvinvointikertomus on tarkastuslautakuntien työväline ja strategiatyön eräs perusta. Sen muoto ja valmisteluprosessi voivat vaihdella kuntien johtamiskulttuurin ja toimintakäytäntöjen mukaan.

Kertomus sisältää tiedon terveyseroista

Kunnan johtoryhmä päättää kertomuksen valmistelusta. Työryhmään kuuluu edustajia eri hallinnonaloilta. Hallinnonalat keräävät väestö, elintapoja, elämänhallintaa, elinoloja ja elinympäristöä sekä taloutta koskevaa tietoa toimialaltaan.

Kertomuksessa kuvataan mahdollisimman tarkasti hyvinvoinnin ja terveyden ilmeneminen sekä aina kun mahdollista, väestöryhmittäiset erot sukupuolen, iän, asuinpaikan ja koulutuksen tai ammattiaseman suhteen. Osa tiedoista on helposti löydettävissä kansallisista indikaattoripankeista, joista osa on maksuttomia. Suurin osa tiedoista on kuitenkin kunnan eri hallinnonaloilla.

Kertomus on tiivis kuvaus kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista.

Kertomuksessa esitetään analyysin pohjalta johtopäätökset poliittisen päätöksenteon tueksi.

Kertomuksen rakenne

Kertomusasiakirja voi sisältää johdannon lisäksi seuraavat osat

- kunnan hyvinvointipolitiikkaa ohjaavat strategiat ja kuvauksen niiden toimeenpanosta
- kertomuksen näkökulmat ja niitä kuvaava mittaristo, josta osa on kuntien välisen vertailun mahdollistavia kansallisia indikaattoreita ja osa kunnan omien tarpeiden mukaan valittuja
- johtopäätös, joka sisältää yhteenvedon myönteisistä tekijöistä ja kehittämistä vaativista hyvinvoinnin ja terveyden jakautumiseen liittyvistä tekijöistä.

Kertomuksella erot näkyviin päätöksenteossa

Hyvinvointikertomuksen valmistelu on osa kunnan strategiatyötä sekä talousarvio- ja kuntasuunnitteluprosessia. Kertomuksen laadinta ajoitetaan siten, että se palvelee vuosittaista suunnittelusykliä. Valtuustokausittain laadittava laajempi kertomus valmistellaan kunkin valtuustokauden lopussa uudelle valtuustolle.

Esimerkki sairastavuuden alueellisesta erilaistumisesta. Osa kartasta. (Espoon hyvinvointikertomus 2009).

Hyvinvointikertomus ja sen johtopäätökset esitellään strategiaa valmis-televassa valtuustoseminaarissa. Kertomus toimii tausta-aineistona ja toimintaympäristöä kuvaavana tietolähteenä. Kerran valtuustokaudessa laadittava hyvinvointikertomus kertoo neljän vuoden välein, miten kunta-laisten hyvinvointi ja terveys ovat kehittyneet ja miten tehokasta ja vaikuttavaa kunnan toteuttama hyvinvointipolitiikka on ollut. Vuosittain koottu lyhyempi tietokatsaus väestön hyvinvoinnista ja terveydestä toimii toiminta- ja taloussuunnittelun välineenä.

Kertomusta voi käyttää

- kunnan pitkänaikavälin hyvinvointistrategian perustana
- kunnan toiminnan ja talouden suunnitelman ja talousarvioneuvottelujen perustana
- valtakunnallisten hyvinvointipoliittisten linjausten toteuttamisen ja kansanterveyden kehittämistyön seurannan välineenä
- väestöryhmien välisen terveyserojen tunnistamisen ja esiin tuomisen välineenä
- ennakoarvioinnin perustana (katso tästä tarkemmin omasta Tiedä ja toimi -kortista)
- tarkastuslautakunnan työkaluna.

Eri hallinnonalojen keräämät hyvinvointiin ja terveyteen ja niiden eroihin liittyvät tiedot saadaan yhteiseen käyttöön.

Lisää tietoa

kerttu.perttila@thl.fi

Espoon kaupungin hyvinvointikertomus 2009

Perttilä K, Orre S, Koskinen S, Rimpelä M (2004) Kuntien hyvinvointikertomus, Hankkeen loppuraportti Stakesin Aiheita 7/2004

<http://info.stakes.fi/hyvinvointikertomus/FI/index.htm>

www.teroka.fi

Lisää kortteja saatavissa www.teroka.fi

Yhteystiedot

tuulia.rotko@thl.fi

